

Oluje: s neba pa u glavu

I bi oluja. Ne samo jedna, više njih. Ne baš u svim mestima, ali u dobrom broju. Proputovala je čak i kroz Beograd. Došla sila i ruši. Seva, udaraju gromovi, vetar obara drveće i građevinske dizalice, lete krovovi, led uništava malinjake, vinograde, voćnjake, automobile, ulice poplavljene. A domaćini, naročito oni koji žive u velikim gradovima kao pod staklenim zvonom, čude se odakle baš ovakva sila navalila na njihove kuće i imanja. Nikad to nije bilo, ne sećam se, ne pamtim, čuje se sa svih strana. Ma sve se poremetilo. Mora da je neki đavo umešao prste. Možda se nismo revnosno molili bogu. Ili, da nije to čovekovo maslo. Spominje se američko, rusko i kinesko meteorološko oružje, pa razni novootkriveni dokumenti sa planovima o menjanju klime u ratne svrhe. Mnogi krive i Teslu zato što je pre jednog veka ukazao na mogućnost izrade supermoćnog oružja „zraka smrti“, a to je, mora se priznati, jak argument. A neki tvrde da je eksplozija u Tunguziji njegov eksperiment. HAARP i Tesla su favoriti za krivce. Pronose se glasovi o svedočenjima da se sve češće viđaju nerazjašnjeni leteći objekti. Samo su nam još nedostajali vanzemaljci pa da i njih uzmemo u obzir kao mogućeg okrivljenog ne bi li utvrdili ko je toliku silu usmerio baš na nas.

I ovi meteorolozi su sumnjivi. Kako su znali unepred kojom putanjom će se kretati oluje? Tornado-ekspres putuje od Alpa pa pravo u Srbiju. Oluja prati Savu i ne skreće, pa kuda će kad se Sava uliva u Dunav u Beogradu. Biće da su u dosluhu sa raznim svetskim moćnicima koji su rešili da nam naude pošto imaju moćno klimatsko oružje. Kako verovati meteorolozima kada ne znaju u kom mestu će sutra biti pljusak i grmljavina? Najavili su i upozorili javnost nekoliko dana unapred za svaku oluju. Neka bude da su nekim čudom bili uspešni u prognozi jednom. Ali tri puta, pa još istom putanjom? Mnogo je to sumnjivo. Kriju podatke, i onda odjednom evo ti narode oluja. Pa kako to da su u oblasti Alpa ljudi više postradali od onih u Srbiji? Možda svevideće oko zna da je Srbija ispunila plan još u junu. Bilo je bujica u izobilju, mada je i tada bilo sumnjivo ko to napravi toliku vodurinu na nebu. Ako neko nema predlog za ovozemljaskog krivca, najsigurnije je predložiti da našim sudbinama ipak upravljaju vanzemaljci, ipak su oni kosmička sila.

A mediji su bili na vrhuncu svog zadatka. Kao i obično, ređale se ocene o jačini nadolazećih nepogoda. U Srbiju stiže super oluja, tornado, uragan. Epiteti za nepogodu, kao nezapamćeno, katastrofalno, najgore tek dolazi, preplaviše naslovne strane dnevnih novina, televizijske kanale i društvene mreže. Zebnja i strah oprhvaše građane, u glavama im košmar i prava oluja. Malo je onih koji su se oduprli olujnoj histeriji. A od histerije (nemogućnost kontrole jakih emocija) do paranoje (teskoba i strah neke osobe koji su uzrokovani nesposobnošću razlikovanja mašte od stvarnosti) malo nedostaje.

Toj histeriji je doprinela i nekolicina lažnih meteorologa svojim nesmotrenim i neodmerenim izjavama i prognozama. Da, dobro ste pročitali, lažni. Nemaju diplome ni znanje za taj posao i prema važećim zakonskim normama nisu ovlašćeni za izdavanje upozorenja na vremenske nepogode bilo kog tipa. Vole meteorologiju kao i stotine drugih ljubitelja i amatera u Srbiji. Da im se ovde spomenu imena i prezimena bila bi to uvreda za profesiju, kojoj na taj

način prave štetu i kvare ugled. Možda nekom drugom prilikom ako neko potegne krivičnu prijavu za lažno predstavljanje i uznemiravanje javnosti. Za medije kao keca na jedanaest. Ova nekolicina voli da je u medijima, a mediji ih potpisuju zvanjem koje nemaju i tako postaju saučesnici. Mediji imaju pravo na svoju uređivačku politiku, ali lažno predstavljanje je obmanjivanje javnosti. Ali obema stranama je slatka para. Nađu sponzora vremenske prognoze, okače njegovo ime na tabelu sa temperaturama i sličicama sunca i oblaka, a zaradu podele. Nema ocene ostvarenja prognoze, nema odgovornosti, a iskusno oko vidi da je prognoza prepisana iz modela atmosfere bez logičke kontrole za koju je ipak potrebno odgovarajuće obrazovanje i znanje i višegodišnja praksa. U živom razgovoru pred kamerom jasno se vidi da im je znanje ograničeno i da ne vladaju materijom, a jedan od njih je počeo, lažno se predstavljajući kao meteorolog, da stručno komentariše i zemljotrese. Sva ta ujdurma se svaljuje preko leđa profesije za koju su potrebne godine studiranja koje obuhvataju sticanje znanja iz matematike, fizike i mnoštva stručnih meteoroloških oblasti. Inače, prognoze vremena dostupne su na mnoštvu internet strana gde postoji obilje meteoroloških podataka tako da svaki građanin kao ljubitelj može da napravi svoju.

Mediji pružaju priliku da se u tumačenju meteoroloških procesa iskažu ljudi iz drugih oblasti. Pojavljuju se analitičari raznih profesija: pravnici, politokolozi, ekonomisti, medicinari, inženjeri, vojna lica, političari i razni drugi analitičari neodređenog profila. Dobra okolnost je što ih potpisuju istinitim zanimanjem, zvanjem i titulama. Pa ko voli nek izvoli. Račun je čist, zna ili zamišlja ili priča bajke. Ali, to je za njih mač sa dve oštrice. Dok se nalaze u okvirima svojih izvornih oblasti znanja, izvanredni su analitičari, čak i tada kada se u nekim detaljima ne slažu sa kolegama. Neslaganje i sumnja u postulate i praksu unutar neke struke i nauke u principu je dobro jer dovodi do novih saznanja koja vremenom istisnu prethodno kao prevaziđeno. Čitaoci i gledaoci mogu mnogo da saznaju, slagali se ili ne s njihovim stavovima.

I unutar meteorološke nauke ne postoje slaganja u tumačenju atmosferskih procesa. Tako, na primer, teoriju o brzim klimatskim promenama (preimenovani raniji naziv globalno zagrevanje, nije slučajno) kao posledici čovekove aktivnosti i emisije gasova sa efektom staklene bašte, pre svega ugljen-dioksida, možemo da shvatimo samo kao jednu od teorijskih hipoteza. Znači postoje i druga teorijska tumačenja o promeni klime. Ali, zašto je teorija koje već nekoliko decenija upire prst na čoveka kao krivca preplavila medije, a drugačije mišljenje retko može da se čuje? Zašto mediji tako napadno nameću tu temu? Ako vas neko, ne samo putem medija, ubeđuje, pritiska, motiviše, nameće osećaj krivice i kažnjava da bi vas naterao da uvažite njegove reči, možete da budete potpuno sigurni da to nije za vaše dobro. Pa neće planeta da propadne tako brzo, imala je iza sebe mnogo većih iskušenja, na primer, pre pola veka, stručnu i medijsku najavu početka ledenog doba. Da ne odugovlačimo, odgovor je ponudio, ne meteorolog - klimatolog, već politikolog u knjizi „Tamni koridori moći: putevi savremene političke teorije“ (2013). Autorovo ime pronađite na internetu, a možete i da pročitate knjigu. Autor u zaključku kaže da se u pozadini teorije o globalnom zagrevanju kao posledici antropogenog uticaja nalaze „nenormativni, skriveni i teško prozirni putevi praktikovanja moći“, njeno javno medijsko predstavljanje je „instrumentalno ispoljavanje moći“ i njeno nametanje javnosti je sastavni deo ostalih društvenih (političkih) fenomena koji su „oruđe kontrole, manipulacije, potčinjavanja i redukovanja čitavih civilizacija, nacija i kultura“. Ali, i među meteorolozima ima onih koji misle

svojom glavom, pa su koristeći istorijske meteorološke podatke, normalno i znanja iz drugih naučnih oblasti, strogo naučnim metodima utvrdili da ugljen-dioksid nije krivac, već suprotno tome, veoma koristan gas za život na planeti. Prevara je otkrivena, i kad se sagleda celina društvenih događanja na planeti, uklapa se u gore navedene zaključke politikologa: propaganda, manipulacija i uterivanje straha stanovništvu širom sveta.

E, sad se vratimo na analitičare raznih nemeteoroloških profesija (klimatologija je samo deo meteorologije) koji se upinju svim silama da objasne oluje, zemljotrese, cunamije i mnoštvo drugih nedela drage nam prirode kao delo ljudskih ruku i uma. Nisu naučili lekciju o nametnutoj teoriji o brzim klimatskih promena, proširili su listu sumnjivih događanja na planeti i upali u istu propagandnu zamku. Čovek je krivac. Ovog puta radi se o klimatskom oružju, svemoćnom HAARP-u, telekomunikacionim antenama, aviotragovima (hemijsko zaprašivanje i trovanje), čudnim oblicima oblaka, čudnoj kiši, velikim komadima grada, bujicama, poplavam, sušama. Objašnjenja su pronalazili u novinskim člancima, u „tajnim i novoobjavljenim“ državnim i vojnim arhivima i planovima, argumenti su im slike i rekla-kazala priče i tvrdnje na društvenim mrežama.

Da se ne igramo mačke i miša, znano je da bogate države rade razne eksperimente, naučne i vojne, a rezultati i tehnička rešenja mogu da budu osnova za uticaj na prirodne procese. Mogu da se upotrebe i kao oružje (elektronsko, elektromagnetno, energetsko i lasersko zračenje). Ali, sprovođenje u praksi ima mnoga ograničenja, bar kad se radi o pokušaju modifikacije vremenskih prilika (zaštita od grada, stimulacija padavina). Skromni rezultati mogu da se vide samo na prostorno i vremenski ograničenom meteorološkom događaju (npr. na jednom običnom letnjem oblaku). O klimi i da ne pomišljamo. Čovek se namerio na jačeg, neuporedivo jačeg. Čovek vizavi Prirode. Poređenje je u skladu sa pričom iz vica: idu miš i slon preko mosta, most se trese pod njihovom težinom, a miš kaže: „Ala tutnjimo“. Za pokretanje vazdušnih masa, stvaranje oblaka i padavina i drugih pojava potrebna je ogromna energija koju čovek u kratkom vremenskom periodu ne može da proizvede, sem možda upotrebom nuklearnog oružja. Za izbacivanje svemirske letilice (velika masa) iz orbite planete potrebna je ogromna količina goriva, a za samo upravljanje dovoljni su obično radiotalasi. Energija ovogodišnjeg zemljotresa u Turskoj jednaka je energiji eksplozije u Tunguziji (najverovatnije udar meteorita). Svi hemijski elementi i jedinjenja nađeni u kiši i gradu delom su zemaljskog (aerosoli, zagađenje), a delom vanzemaljskog porekla (naelektrisane čestice sa Sunca). Sa Sunca, pored ogromne elektromagnetne energije, neprekidno stižu svi hemijski elementi, od vodonika i helijuma, preko kiseonika, magnezijuma, aluminijuma, arsena itd, pa do gvožđa. HAARP (High-Frequency Active Auroral Research Program) je bespomoćni uređaj u odnosu na tu prirodnu količinu naelektrisanja i energije u atmosferi. Medijskim analitačarima mogli bi da posluže rezultati analize hemijskog sastava oblaka, padavina i avionskih tragova (oblačne i kišne kapi, snežni kristali, zrna leda) pomoću LiDAR-a (Light Detection and Ranging). Ili, kad se upuste u tumačenje oblaka bar da pogledaju atlas oblaka od pre skoro stotinak godina (može i modernija digitalna verzija) gde su „čudni oblaci“ već fotografisani i klasifikovani. Na nebu ništa novo. A bilo bi poželjno da razlikuju značenja pojmova vreme i klima.

Koju igru igraju svetski i naši medijski analitičari kad se upuste u meteorološke teme? Većina tih propagandnih tumačenja (neko ih zove teorije zavere) je inostrane proizvodnje, a domaća kuhinja samo dodaje začine. Svako od njih zna odgovor za sebe. Ali, da li oni većinu građana, svesno ili nesvesno, „prave ludim“ – „gaslighting“ (oblik manipulacije i psihološke kontrole pri čemu „gaslajter“ namerno daje žrtvi lažne informacije, navodeći žrtvu da preispituje i sumnja u svoje misli, sećanja i razum, pitajući se šta je zapravo istina). Ako nisu svesni svog neznanja, ne treba im zameriti. I veliki um Tesla je svojevremeno, pre više od sto godina, registracijom nepoznatih signala, a pod uticajem medijske histerije u Americi o mogućim ljudskim tvorevinama na Mesecu, poverovao u Marsovcе. Nije sveznajući, imao je pravo na grešku.

Ovogodišnje oluje nisu ni prve ni poslednje. Bilo ih je ovog leta nekoliko, i prošlog leta, i preprošlog leta, i nekoliko decenija unazad, i pre jednog veka. Oluje su se odavno odomaćile u ovdašnjima krajevima ne pitajući građane i seljake da li im to odgovara. Sila prirode boga ne moli. Ili su to isti pojmovi? Kako za koga.

Nedeljko Todorović, diplomirani meteorolog